

KS-24/00999

Interpellation
Trygg skolväg – även för elever med skolskjuts**Frågeställningar:**

1. Hur ofta sker uppföljning av skolskjutsens säkerhet och kvalitet?
2. Hur säkerställer Norsjö kommun att skolskjutsen uppfyller de krav som ställs i upphandlingen?
3. Vilka åtgärder har kommunen vidtagit för att säkerställa en trygg och säker skolväg för elever med skolskjuts efter att de inrapporterade incidenterna kommit till kommunens kännedom?
4. Överväger Norsjö kommun att ändra eller stärka kraven i nästa upphandling för att förbättra säkerheten?

Interpellationens frågeställningar riktas mot den skolskjuts där kollektivtrafiken används. Därför kommer svaret tydliggöra ansvarsfördelningen kopplat till kollektivtrafiken. En bredare frågeställning kopplad till den eget upphandlade skolskjutstrafiken med taxibil skulle ge ett annat svar.

Information angående incidenter och hantering av incidenter inom den upphandlade kollektivtrafiken har givits till allmänna utskottet vid två tillfällen, vid sammanträdet 2024-05-28 samt vid sammanträdet 2024-08-27.

Lagstiftning m.m.

Skolskjuts innebär att kommunen, eller i förekommande fall regionen, ombesörjer att kostnadsfri skolskjuts anordnas från en plats i anslutning till elevens hem till den plats där utbildningen bedrivs och tillbaka. Enligt förarbetena står det kommunen fritt att organisera skolskjutsverksamheten på lämpligt sätt med beaktande av bland annat trafikförhållandena.

Skolskjuts kan exempelvis utföras med kollektivtrafik eller med skolskjuts som kommunen särskilt anordnar, i egen regi eller genom entreprenad. För skolskjuts som kommunen särskilt anordnar och som inte är av tillfällig natur gäller bland annat skolskjutsförordningen och Trafiksäkerhetsverkets föreskrifter om skolskjutsning (Skolverket.se).

Källor: 9 kapitlet 15 b §, 10 kapitlet 32 §, 11 kapitlet 31 § och 18 kapitlet 30 § skollagen, förordning (1970:349) om skolskjutsning samt proposition 2009/10:165 Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet, sidan 380–381.

Bakgrund

I Norsjö kommun utförs skolskjutsen på två sätt:

1. Med kollektivtrafiken
2. Med särskilt anordnad skolskjuts via entreprenad

Interpellationen är utformad med inriktning mot alternativ 1 - Att skolskjutsen utförs med kollektivtrafiken.

För den skolskjuts som utförs med kollektivtrafik används både den kollektivtrafik som är organiserad inom kommunen (dvs mellan kommuncentra och inomkommunala noder) och den regionala kollektivtrafiken (mellan två och flera kommuncentras).

Region Västerbotten som regional kollektivtrafikmyndighet har det övergripande ansvaret för kollektivtrafiken i enlighet med Lagen (2010:1065) om kollektivtrafik. Det innebär att Region Västerbotten har det juridiska och ekonomiska ansvaret för den samhällsbetalda regionala kollektivtrafiken, så också kollektivtrafiken i Norsjö kommun. Finansieringsansvaret för kollektivtrafiken är delat. Kommunerna finansierar kollektivtrafiken inom de egna kommunerna. Region Västerbotten står för kostnaderna för de busslinjerna som går mellan olika kommuner och över länsgränser.

Planering, upphandling och uppföljning

Kollektivtrafikmyndigheten ansvarar för att på en övergripande nivå planera och fatta beslut om den regionala kollektivtrafiken i Västerbotten.

Kollektivtrafikmyndigheten beslutar vilken trafik som ska upphandlas och om allmän trafikplikt, det vill säga vilka trafiklinjer som måste finnas för att tillgodose allmänhetens behov. Länstrafiken i Västerbotten genomför sedan upphandlingarna. Länstrafiken ansvarar för att följa upp att kollektivtrafiken bedrivs enligt de avtal som har tecknats. De ansvarar dessutom för att marknadsföra och informera allmänheten om kollektivtrafiken.

Inför en upphandling har Norsjö kommun en hög delaktighet gällande hur turer och linjer planeras för att de ska ge största möjliga samhällsnyttan. I kommunen har det inneburit att många linjer och turer är anpassade för att möjliggöra för grundskolan att nyttja kollektivtrafiken för sin skolskjuts.

Underlagen för upphandling av kollektivtrafiken tas fram av Länstrafiken i Västerbotten. Kraven på trafikutövarna är lika över länet och Länstrafiken i Västerbotten ansvarar för att kraven är relevanta och enligt lagkrav.

Norsjö kommun ansvarar för fysisk planering, bebyggelseutveckling och som väghållare för

stora delar av kollektivtrafikens infrastruktur. Norsjö kommun ansvarar även för resecentrum, stationer och framkomlighet i vägsystemet samt sammanställer behov av nya hållplatser till Länstrafiken.

Länstrafiken i Västerbotten ansvarar för uppföljning och utvärdering av kollektivtrafiken i Norsjö kommun. Uppföljningen sker mellan Länstrafiken och trafikutövaren, eftersom Länstrafiken är avtalsägare.

Nuläge

Under senhösten 2023 och våren 2024 har kollektivtrafiken varit drabbad av avvikelser och det har inkommit klagomål från resenärer och vårdnadshavare på trafiken. På bilden nedan framgår hur klagomål och incidentrapportering för skolskjuts via kollektivtrafiken hanteras:

Norsjö kommun vidarebefordrar inkomna klagomål, samt kommunens egna synpunkter, till Länstrafiken i Västerbotten, som i sin tur kontaktar trafikutövaren. Länstrafiken och trafikutövaren har en pågående dialog som omfattar:

- Trafikutövarens avtalsföljande,
- Säkerhet vid hållplatser (här har Norsjö kommun gjort en del anpassningar och förbättringar för att undanröja hinder, exempelvis breddat infarter och förstärkt med grus),
- Förbättring av tryggheten ombord (Länstrafiken i Västerbotten har meddelat att trafikutövaren genomfört åtgärder. Dels genom förarstöd, utbildning, stärkta rutiner för avvikelserapportering, trafikvårdar mm. Insatser av personal vid påstigning på skolan har också genomförts vid behov).

Norsjö kommun och Länstrafiken har gemensamma forum för uppföljning och samverkan. Utöver de redan etablerade träffarna har parterna haft flera möten under våren och inför skolstart för att diskutera uppdagade problem. Vid några av dessa möten har även trafikutövaren deltagit för att informera om insatser och aktiviteter enligt handlingsplanerna. Kontinuerlig dialog förs mellan Norsjö kommun och Länstrafiken vid avvikelser.

Sammanfattande svar på frågeställningar:

1. Hur ofta sker uppföljning av skolskjutsens säkerhet och kvalitet?
 - **Sammanfattat svar:** Länstrafiken ansvarar för uppföljning av kollektivtrafikens utförande. Norsjö Kommun har rutiner med bland annat dialogmöten för återkoppling kring kollektivtrafikens utförande. Norsjö kommun ansvarar för och följer upp den särskilt anordnade skolskjutsen som sker med taxibil.
2. Hur säkerställer Norsjö kommun att skolskjutsen uppfyller de krav som ställs i upphandlingen?
 - **Sammanfattat svar:** Detta säkerställer Länstrafiken som är upphandlande part.
3. Vilka åtgärder har kommunen vidtagit för att säkerställa en trygg och säker skolväg för elever med skolskjuts efter att de inrapporterade incidenterna kommit till kommunens kännedom?
 - **Sammanfattat svar:** Genom dialog och samverkan med Länstrafiken.
4. Överväger Norsjö kommun att ändra eller stärka kraven i nästa upphandling för att förbättra säkerheten?
 - **Sammanfattat svar:** Länstrafiken ansvarar för kravställningen. De avtal som löper ut närmast löper ut 2028-12-08. Inför ett nytt avtal förs dialog med Länstrafiken kring en mängd olika frågor utifrån ett nuläge och ett framtida läge.

Mikael Lindfors
Kommunstyrelsens ordförande